

OBITUARIA

Dr. MARIAN GUMĂ (1951 – 1998)

Într-o dimineață toridă de vară, pe 27 iulie 1998, o veste năpraznică a îndoliat breasla arheologilor și pe toți cei care l-au cunoscut: inima generoasă a celui care a fost conf. univ. dr. Marian Gumă, directorul Muzeului de Etnografie și al Regimentului de Graniță Caransebeș a încetat să mai bată.

Ne-a părăsit la numai 47 de ani, cu aceeași discreție care l-a însoțit pe parcursul întregii sale existențe, lăsând pentru familie și pentru cercetarea arheologică un gol care, cel puțin în acest moment, este greu de estimat și imposibil de umplut.

Marian Gumă a fost un om apreciat aproape la unison de către toți cei care l-au cunoscut. Am apreciat la el verticalitatea principiilor sale, care l-au făcut să fie stimat de toți cei care le-au înțeles în profunzimea și valoarea lor deontologică. Acestea au fost completate de profesionalismul deosebit, de vastitatea cunoștințelor sale de specialitate și de solida sa cultură generală. Pe lângă acestea, toți cei care l-am cunoscut am apreciat rigoarea logicii sale și eleganța excursului științific, care l-au făcut pe Marian Gumă să intre în categoria marilor dascăli ai Almei Mater.

Om de o aleasă calitate sufletească, Marian Gumă ne-a copleșit pe fiecare dintre noi cu largă sa generozitate, ce putea izvorâ numai dintr-un suflet cu adevărat nobil. Această generozitate s-a revărsat fără deosebire asupra tuturor. Oricând la el puteai găsi un sfat, o povață sau numai o vorbă bună, care ți se așterneau pe suflet precum roua dimineții peste câmpul însetat de arșița verii. Împărtășea cu larghețe din bogata sa experiență umană și profesională tinerilor discipoli care porneau pe drumul spinos al cercetării arheologice și pe care îi copleșea – ca pe noi toți dealtfel – cu generoasa sa prietenie.

Produs al școlii bucureștene de arheologie, Marian Gumă a avut privilegiul de a fi fost studentul unor dascăli de excepție: Ion Nestor, Emil Condurachi, Dionisie M. Pippidi și Dumitru Berciu, ultimul din aceeaștră ilustră pleiadă fiindu-i și mentor. În timpul studiilor a participat, sub îndrumarea lui Dumitru Berciu, la cercetările arheologice de la Ocnița.

După absolvire, urmându-și destinul, Marian Gumă activează, până în 1991, ca muzeograf la Muzeul Județean Reșița iar între 1991 și 1997 ca cercetător principal la Institutul Român de Tracologie, filiala pentru Banat.

Calitățile sale profesionale deosebite l-au propulsat în cariera universitară, fiind din 1997 conferențiar la Facultatea de istorie a Universității “Banatul” din Timișoara, disciplina “Istoria veche a României”.

În cele două decenii de rodnică activitate de cercetare în Banat, Marian Gumă a efectuat săpături arheologice la Valea Timișului, Gornea, Liubcova, Berzasca, Divici, Ticvanu Mare, Vrani, Iaz, ș.a., cercetări care au furnizat informații istorice de o importanță deosebită, care au contribuit la reconsiderarea multor probleme fundamentale ale epocii bronzului și ale primei și celei de-a doua epoci a fierului în Banat și în zonele învecinate. O parte a acestor rezultate de excepție au fost sintetizate în teza sa de doctorat, intitulată *Civilizația primei epoci a fierului în sud-vestul României*, lucrare apărută în anul 1993 și care a fost laureată cu premiul “Nicoale Bălcescu” al Academiei Române.

Toate aceste descoperiri, precum și profunzimea concluziilor de ordin istoric cuprinse în studiile și cărțile sale l-au recomandat ca pe unul dintre cei mai valoroși cercetători ai preistoriei sud-estului Europei. Această valoare, arareori și subiectiv contestată, l-au făcut ca, firesc, să fie ales în colegiile de redacție ale unor reviste de specialitate precum și în grupul de specialiști români care, alături de cei iugoslavi, au planificat redactarea și publicarea “Preistoriei Banatului”.

Marian Gumă avea în plan și alte lucrări monografice ale siturilor pe care le-a cercetat precum și studii de sinteză privind cea de-a doua epocă a fierului în sudul Banatului, dar destinul nedrept l-a răpit pentru totdeauna dintre noi, lăsând aceste proiecte neterminate, văduvind astfel istoriografia bănățeană de contribuții pe care numai el, cu profunzimea minții sale, le putea aduce.

Te regretăm cu toții. Odihnește-te în pace, prieten drag.

Florin Drașovean

MARIAN GUMĂ

Bibliografie selectivă

1. (colab. N. Gumă), *Săpături de salvare la Valea Timișului (județul Caraș-Severin)*, în *Banatica*, 4, 1977, 45-67.
2. *Cercetări arheologice pe Stenca Liubcovei (județul Caraș-Severin)*, în *Banatica*, 4, 1977, 69 – 103.
3. (colab. Gh. Lazarovici, I. Uzun), *Gornea – Liubcova (cronică arheologică)*, în *Banatica*, 4, 1977, 433.
4. (colab. N. Gumă, R. Petrovsky), *Valea Timișului (cronică arheologică)*, în *Banatica*, 4, 1977, 433.
5. *Unele probleme și perspective ale cercetării primei epoci a fierului în județul Caraș-Severin*, în *StComCaransebeș*, II, 1977, 251-278.
6. (colab. R. Petrovsky), *Noi descoperiri eneolitice timpurii în zona Caransebeșului*, în *Tibiscus*, V, 1978, 97.
7. *Date noi privind descoperirile hallstattiene de la Gornea*, în *Banatica*, 5, 1979, 115-180.
8. *O nouă descoperire hallstattiană timpurie de la Moldova Nouă*, în *ActaMN*, XVI, 1979, 481 – 494.
9. (colab. R. Petrovsky), *Un nou grup cultural al epocii bronzului în sud-vestul României – descoperirile de tip Balta Sărată*, în *StComCaransebeș*, 1979, 53 – 110.
10. *O nouă contribuție arheologică la studiul manifestărilor religioase ale geto-dacilor*, în *ActaMN*, XVIII, 1981, 45 – 58.
11. *Câteva observații asupra grupului Bosut*, în *SCIVA*, 32, 1, 1981, 43-66.
12. (colab. C. Săcărin), *Descoperiri Coșofeni inedite de la Bocșa Montană – Colțan*, în *Banatica*, 6, 1981, 59 – 95.
13. (colab. I. Dragomir), *Câteva descoperiri din prima și a doua epocă a fierului în Clisura Dunării*, în *Banatica*, 6, 1981, 107-123.
14. *Dragan Popović, Keramika starijeg gvozdenog doba u Sremu, Fontes Archaeologia Jugoslaviae, IV, Beograd, 1981, (recenzie)*, în *Banatica*, 6, 1981, 495 – 498.

15. *O nouă descoperire aparținând culturii Basarabi în sudul Banatului*, în *StComCaransebeș*, IV, 1982, 155-171.
16. *Contribuții la cunoașterea culturii Basarabi în Banat*, în *Banatica*, 7, 1983, 65-139.
17. (colab. C. Săcărin), *Șantierul arheologic Valea Timișului – “Rovină”*, în *MCA. A XV-a sesiune anuală de rapoarte* (Brașov, 1981), București, 1983, 159 – 160.
18. (colab. I Dragomir), *Un depozit de bronzuri din prima epocă a fierului la Liborajdea (com. Sichevița, jud. Caraș-Severin)*, în *Banatica*, VIII, 1985, 107 – 122.
19. (colab. S.A. Luca, C. Săcărin), *Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice efectuate în cetatea dacică de la Divici, între anii 1985-1987*, în *Banatica*, 9, 1987, 199 – 238.
20. *Considerații privind geneza primei epoci a fierului în sud-vestul României*, în *SympThrac.*, V, 1987, 71-72.
21. *Câteva precizări asupra unor descoperiri aparținând primei și celei de-a doua epoci a fierului din sud-vestul României*, în *Banatica*, 10, 1990, 95-106.
22. (colab. S.A. Luca, P. Rogozea), *Necropola plană de incinerare de la Ticvanu Mare (jud. Caraș-Severin) în contextul genezei primei epoci a fierului din sud-vestul României*, în *Symp.Thrac.*, 8, Satu Mare – Carei, 1990, 130 – 134.
23. *Câteva precizări asupra unor tipuri de coifuri de la sfârșitul primei epoci a fierului și începutul celei de a doua descoperite în sud-vestul României*, în *TD*, XII, 1991, 1-2, 85 – 103.
24. *Prima epocă a fierului în zona de sud a Banatului*, în *Symp.Thrac.*, 9, 1992, 26 – 37.
25. *Vestigii de civilizație dacică în zona piemontului bănățean*, în *Symp.Thrac.*, 9, 1992, 38 – 43.
26. (colab. O Popescu), *Un nou depozit de bronzuri descoperit în zona Caransebeșului*, în *TD*, XIII, 1992, 1-2, 53 – 58.
27. *Civilizația primei epoci a fierului în sud-vestul României*, *Bibl.Thr.*, IV, București, 1993.
28. *The end of the Bronze Age and the beginning of the Early Iron Age in south-western Romania, western Serbia and north-western Bulgaria. A short review*, în *TD*, XVI, 1-2, 1995, 99-137.
29. (colab. A. Rustoiu, C. Săcărin), *Raport preliminar asupra cercetărilor arheologice efectuate în cetatea dacică de la Divici între anii 1988-1994. Principalele rezultate*, în *Cercetări arheologice în aria nord-tracă*, I, București, 1995, 401 – 426.